

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕ "ХРИСТО БОТЕВ"

гр.Ямбол ул."Милин камък" №6, тел/факс: 046/66-94-63; 046/66-95-29

E-mail: pgz@abv.bg

УТВЪРДИЛ
ИНЖ.ТОДОР ТОДОРОВ
ДИРЕКТОР НА ПГЗ

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО ОТПАДАНЕ
ОТ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА
НА УЧЕНИЦИ В ЗАДЪЛЖИТЕЛНА УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ
В ПГЗ „ХРИСТО БОТЕВ“, ГР. ЯМБОЛ
ЗА УЧЕБНАТА 2022/2023 ГОДИНА

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал.1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет с протокол № РД-07-23/ 07.09.2022 г. и утвърдена със заповед № РД 09-1001 / 07.09.2022 г. на директора на ПГЗ

ВЪВЕДЕНИЕ:

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално – икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на ПГЗ „ХРИСТО БОТЕВ” за превенция на ранното напускане на образователната система:

- ✓ Закон за предучилищното и училищното образование
- ✓ Наредба за приобщаващото образование
- ✓ Закон за младежта
- ✓ Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система /2013 – 2020 г./
- ✓ Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността / 2014 – 2020г. /
- ✓ Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието

В стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система /2013 -2020г./, преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможното развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план.

Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионално развитие на децата и младите хора в България.

РИСКОВЕ:

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване качеството на живот на сегашното и следващите поколения. Здравният статус и достъпът до услуги и ресурси, които могат да осигурят по – добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние са в пряка зависимост от получената по – висока степен на образование.

Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напусналите училище и техните семейства и върху цялостното социално – икономическо развитие на страната.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ :

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са различни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия.

Анализирайки проблема, констатирахме, че учениците присъстват в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия, допускат неизвинени отсъствия. Имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане.

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

- **Социално–икономически причини:** ниски доходи, лошото качество на живот на определени социални слоеве, поради задължение да гледа по – малкия си брат/сестра, използване на детето като трудов ресурс;
- **Образователни причини:** слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище, затруднения при усвояването на учебния материал, наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др. ;
- **Етнокултурни причини:** по – ниска ценност на образованието, по ранното встъпване в брак и др. ;
- **Психологически причини:** неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение от натрупания училищен опит и др.
- **Институционални причини:** като такива могат да квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище и др.;
- **Причини свързани със здравния статус:** в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна диагностика и подготовка на детските градини и училищата за приобщаването на тези деца. Тук се включват и всички фактори на образователната среда, материалната база, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на приобщаващото образование;

В ПГЗ „ХРИСТО БОТЕВ” ученици, застрашени от отпадане, са основно тези, които имат голям брой неизвинени отсъствия. Въпреки това ПГЗ е училище, в което делът на отпадналите в дневна форма на обучение е сведен до минимум. Това се дължи на последователната политика на образователната институция, подчинена на принципите за:

- **всеобхватност на дейностите** – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, ранна диагностика, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес;
- **публичност и прозрачност** на цялостната политика чрез интернет страницата на училището, добрите практики и документиране на проблемните и рискови ситуации;
- **обратна връзка** с институции, родители, педагогически съветник, психолози, класни ръководители, учители и ученици;
- **идентифициране на рисковите фактори** – доклади, анализи на председателите на различните училищни комисии, ЗДУД и класните ръководители;

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно отпадане на ученици от идентифицираните рискови групи в училище.
2. Анализирание и отстраняване на причините за ранно отпадане от образователната система
3. Поддържане на непрекъснати контакти с родителите/настойниците на учениците, подлежащи на задължително училищно образование.
4. Междуинституционално сътрудничество за задържане на учениците подлежащи на задължително образование в образователната система и актуализиране на информацията в ИСРМ.
5. Осъществяване на дейности за осигуряване на подкрепа за личностното развитие на всеки ученик – оказване на обща или допълнителна подкрепа.
6. Осъществяване на дейности за равен достъп до образование на учениците подлежащи на задължително образование.
7. Осъществяване на дейности за постигане на добри резултати на резултатите на НВО по БЕЛ и Математика и повишаване функционалната грамотност на учениците.
8. Осъществяване на дейности за стимулиране участието на учениците в олимпиади и състезания.

Политиките и мерките, които ПГЗ „ХРИСТО БОТЕВ” в лицето на Комисията за превенция на отпадането от образователната система на ученици в задължителна училищна възраст са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете. В училището се акцентира върху силните страни на всеки ученик, което подпомага личностното му развитие

.ПОЛИТИКИ И МЕРКИ В ПГЗ „ХРИСТО БОТЕВ” ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ:

Семейни и социални причини:

1. Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на училище, поради страх от социална изолация, по-ниска самооценка, невъзможност към адаптиране към учебния процес и останалите ученици.

Мерки: Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез редица дейности на училищните екипи за ПЛР за приобщаване на децата от ромски произход, както и изоставени от семейства, заминали за чужбина.

2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставане на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с новите модели на поведение на децата и трудовата социална обстановка.

Мерки: Ежеседмични контакти на класните ръководители с родителите/настойниците на учениците, сътрудничество с екипите за съвместна работа на институциите за обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна училищна възраст, Отдел за закрила на детето и други институции, а при необходимост при прояви на тези деца – Детска педагогическа стая.

3. Недостатъчна образованост на родителите и липса на занижен контрол върху цялостното развитие на ученика. Изразява се в неконтролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване на изученото през деня и подготовката на ученика за следващия ден – домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи.

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване на извънкласни дейности за преодоляване на обучителни затруднения или по интереси, провеждане на срещи на тези родители с ръководство, класни ръководители, педагогически съветник, училищния психолог, мотивиране, консултиране и приобщаване към училищната общност.

4. Чести конфликти между агресивни родители, negliжиране и насилие над детето – побой, домашно насилие, развод и др.

Мерки: Сътрудничество с „Отдела за закрила на детето” и други институции.

5. Социално слаби семейства .

Мерки: Оказване на социална помощ чрез получаване на стипендии за улесняване достъпа до образование. Осигурено безплатно общежитие за учениците от 8 до 12 клас, както и безплатна храна по Проект на община Ямбол – „Топъл обяд“. Учениците в неравностойно социално положение ползват безплатни карти за пътуване до селищата, в които живеят, или се извозват ежедневно до училище с безплатен училищен транспорт – училищен автобус.

6. Преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и раждане.

Мерки: Осигуряване на непрекъснати форми за информираност на тинейджърите за сексуалното им развитие от страна на Комисията по здравно образование в ПГЗ, осигуряване на възможност за преждевременно напусналите училище за продължаването на обучението им в други форма на обучение – задочна, самостоятелна.

Дейности, за реализиране на програмата за превенция на ранното напускане на образователната система са:

№	дейност	срок	отговорник
1	<p><u>Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи. - Обобщаване всяка седмица на информацията за отсъствията на учениците от класните ръководители. При натрупване на неизвинени отсъствия на ученик - информиране на 	постоянен	ЗДУД; Класни ръководители

	родителите от класния ръководител за изясняване причините за отсъствията.		
2	Координиране на действията на класните ръководители с училищното ръководство.	постоянен	ЗДУД; Класни ръководители
3	Запознаване на учениците с правилника на училището от класните ръководители още в първия учебен час.	Началото на учебната година	Класни ръководители
	Запознаване на родителите с правилника за дейността на ПГЗ в частта права и задължения на учениците и на родителите.	Първа родителска среща – до средата на м. октомври	Класни ръководители
4	Разглеждане в ЧК на теми свързани : -с превенция на насилието; -с неправомерните действия, характерни за малолетните и непълнолетните ученици; -опасностите от сърфиране в интернет както и други рискови прояви, които могат да застрашат децата и да доведат до отпадането им от училище; -теми свързани с гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.	постоянен	Класни ръководители
5	Създаване на умения за изграждане на екип и екипна работа чрез провеждане на тренинги за създаване на екипност, доверие, подобряване на модела на общуване и изграждане на толеранс.	постоянен	Класни ръководители
6	Подпомагане адаптирането на учениците от осми и девети клас от прогимназиален към гимназиален етап на обучение, чрез провеждане на тренинги за адаптация.	Началото на учебната 2022/2023 година	ЗДУД; Класни ръководители
7	Утвърждаване на позитивна дисциплина – използване на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и	постоянен	Всички учители; Класни ръководители

	предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.		
8	превенция на обучителните затруднения и ранното оценяване на риска от тях.	Началото на учебната 2022/2023 година чрез входните нива по предмети	Всички учители; Класни ръководители
	Развитие на училищната общност – избор на нов училищен ученически съвет в ПГЗ	Началото на учебната	Класни ръководители
9	Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище.	м.октомври 2022г.	Директор; ЗДУД; ЗДУПД
10	Екипна работа между учителите – обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи ученици с цел повишаване на ефективността на педагогическите подходи.	постоянен	Всички учители; Класни ръководители
11	По – голяма атрактивност на преподавания материал чрез интерактивни методи, мултимедийни уроци, онагледяване, практическа насоченост.	постоянен	Всички учители; Класни ръководители
12	Осигуряване на консултации по утвърден график за всеки, застрашен от отпадане, ученик поради слаби оценки и невъзможност да покрие ДОС по съответните предмети.	постоянен	Всички учители
13	Осигуряване на допълнително обучение за ученици в риск – занимания по проект „Подкрепа за успех“.	постоянен	Ръководители на групи по проект „Подкрепа за успех“
14	Занимания по интереси – за развитие на способностите и на компетентностите на учениците, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравно образование,	Началото на учебната 2022/2023 година	Директор; ЗДУД; Ръководители на групи за ИКД

	както и придобиване на умения за лидерство. Изготвяне на училищна програма за извънкласни дейности.		
15	Поощряване с морални и материални награди.	По повод училищни празници и спечелени призови места в олимпиади и състезания	Директор; Зам.директори;
16	Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава /наставничество/ - при необходимост.	постоянен	Класните ръководители
17	Консултиране на застрашените от отпадане ученици с психолог.	постоянен	ЗДУД и психолог от Регионален център за ПЛР
18	Кариерно развитие на учениците от 12 клас чрез запознаване с интересни и желани професии. По този начин учениците застрашени от отпадане, могат да определят професията, която им допада. Това ще ги мотивира за по добри учебни постижения и за оставане в училище.	м. Февруари 2022г.	Класни ръководители на 12 клас
19	Библиотечно информационно обслужване – в училището се осигурява чрез училищната библиотека, която гарантира свободен достъп до информация на учениците от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.	постоянен	Отговорник за библиотеката.
20	Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците от екип за подкрепа: - Координатор на ЕПЛР; -ръководители на ЕПЛР; -членове на ЕПЛР;	постоянен	Училищни ЕПЛР
21	Включване на родителската общност за	постоянен	Класните

	повишаване на активността и сътрудничеството с училищното ръководство.		ръководители
22	Сътрудничество с различни институции – Екип за обхват и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна училищна възраст; Дирекция „Социално подпомагане”, Отдел за закрила на детето, ДПС, „Фондация Асоциация Анимус” и др.	постоянен	Директор; ЗДУД; ЗДУПД
23	Отчет на дейностите и мерките по програмата.	Край на учебната 2022/2023 година	Директор; ЗДУД; ЗДУПД

ИЗГОТВИЛ: Комисия за превенция на ранното отпадане от образователната система

Председател: ЗДУД – Румяна Кирова

Членове: 1. Бетина Йорданова – ресурсен учител

2. Станислав Иванов – старши учител

3. Надежда Христова - учител

4. Гинка Димитрова - старши учител

5. Илиан Бонев - старши учител

6. Даниела Сотирова - старши учител

7. Неделчо Василев - старши учител

8. Светлин Иванов – старши учител